

KORTAF

Recordsterfte onder dassen

In 1991 zijn er in Nederland 263 dassen omgekomen als gevolg van het wegverkeer. Daarmee is het oude record van 216 slachtoffers gebroken. De verkeerssterfte onder de dassen vertoont dus nog steeds een stijgende lijn. Dit meldt de werkgroep Das en Boom in het jaarlijkse over-

Het verkeer doodde in 1992 een record aantal dassen.

Foto Steven Jansen

zicht in het tijdschrift *Marter-spiegel*. Veel maatregelen ter voorkoming van verkeersslachtoffers hebben niet het

gewenste effect. Zo worden er fouten gemaakt bij de constructie van rasters, tunnels en groenvoorzieningen. Bewaking en onderhoud zijn vaak onvoldoende. Das en Boom houdt de vinger aan de pols door advisering waar mogelijk.

Piet van der Reest

Lutra

Het nieuwste nummer van *Lutra* (jaargang 35, nummer 2) bevat een breed scala aan artikelen. De resultaten van de vierde landelijke dassencensus in Nederland, gehou-

den in 1990, nemen de meeste ruimte in. Op landelijke schaal gaat het met de das ietsje beter, maar de ontwikkeling in de meeste streken van het land baart nog zorgen. Verder heeft deze *Lutra* een hoog zoutgehalte: twee artikelen over de bruin-

vis, een overzicht van de ringelrob in Nederland en een uitgebreide potvis-boekbespreking. Leden van de VZZ ontvangen *Lutra* als onderdeel van hun lidmaatschap. Instituten en dergelijke kunnen een apart abonnement nemen.

De duizenden toeristen die jaarlijks Zuid-Europa bezoeken, weten doorgaans niet dat in landen als Italië, Spanje en Portugal nog wolven leven. In al deze landen is het evenwel slecht gesteld met deze roofdierengroep. De toestand is vooral kritiek in Portugal. Van de in 1988 bestaande populatie van 150 Iberische wolven zijn er nu nog slechts 120 over.

Ondanks intensieve inspanningen van de Portugese wolvenvereniging *Grupo Lobo*, brokkelt het leefgebied onder invloed van de economische expansie, een gewijzigd intensief landbouwbeleid en een groeiend toerisme, in een versneld tempo af. Daarbij komt dat veehouders en jagers de wolf nog steeds achternazitten en door overbejaging van en stroperij

Red de wolf in Portugal

Hoelang kan de wolf zich nog in Portugal handhaven.

Foto Pieter Elbers

op zijn prooidieren hem alle voedsel ontnemen.

De Grupo Lobo probeert vooreerst een mentaliteitsverandering teweeg te brengen om begrip voor de wolf op te wekken. Daarnaast pakt zij de concrete problemen aan die een sluitende bescherming van de wolf en zijn leefgebied in de weg staan. Om deze initiatieven te ondersteunen heeft de NCBR in het verleden een wolven-

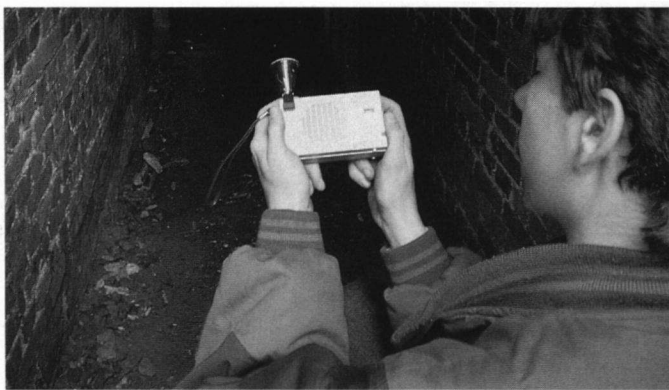
fonds opgericht waarvan de opbrengst inmiddels aan de Grupo Lobo is overgemaakt. De sensibilisatie van het Nederlandstalig publiek voor deze akties, vraagt evenwel om een blijvende aanpak. Daarom werd onlangs het *Wolvenfonds Portugal* opgericht. Een belangrijk doel van deze nieuwe organisatie is fondsen te verzamelen om de wolvenbescherming in Portugal te ondersteunen. De vereniging verspreidt een uitgebreid informatiepakket en informeert haar donateurs via een driemaandelijkse informatiekrant. Men wordt donateur door storting van 500 Bfr (f27,50) of meer op rekeningnummer 890-0142739-83 van het 'Wolvenfonds Portugal', Melkerijstraat 38, 9000 Gent.

Roland Neyrinck

Batdetector

Begin oktober ontving de redactie nog een laattijdige inzending met een Nederlandse naam voor de 'batdetector'. Inzender Edgar van der Grift volgt de zienswijze van Diny Basoski, dat het krampachtig vasthouden aan de woorden vlee, vleren of vleermuis tot gekunstelde oplossingen leiden. Zijn voorstel bevat dan ook evenals de 'echopeiler' geen van deze woorden. De term *ultrafoon* die hij voorstelt, heeft bovendien een leuke argumentatie.

Het woord *foon* duidt op een toestel waarmee klanken kunnen worden opgevangen en al dan niet gewijzigd ook weer kunnen worden uitgezonden. Met behulp van het voorvoegsel wordt daarbij aangegeven om wat voor toestel het dan precies gaat. Dit weten we allemaal als we denken aan de toch ook zo ingeburgerde *telefoon*, waarbij klanken worden weergegeven over een lange afstand, *mobilofoon* welke op de verplaatsbaarheid van het toestel wijst en *megafoon*, die laat zien dat het geluid wordt versterkt. Vleermuizen maken gebruik van voor het menselijk oor niet waarneembaar geluid, ofwel ultrasoon geluid. Een *ultrafoon* is dus een apparaat

Met de ultrafoon kun je vleermuizen horen. Foto Johan De Meester

dat deze geluiden kan ontvangen en gewijzigd weergeeft, zodat ze voor de natuurlijke natuurborsers waarneembaar worden.

Behalve om de inhoudelijke argumentatie is het ook om woordtechnische redenen aan te bevelen. Het is opgebouwd uit 3 lettergrepen, de perfecte lengte om uit te steken boven alledaagse hulpstukken, denk maar aan *em-mer*, *schof-fel* of *strijk-bout*, en niet te verzanden in onmogelijke wetenschappelijke benamingen als *gaschro-ma-to-graaf* of *e-lec-tro-nen-mi-cro-scoop*. Het woord is daarbij modern van klank, maar niet overdreven, waardoor het uitsluitend geschikt

zou zijn voor turbotaalgevoelige oren. We verkiezen het moderne *telefoon* immers ook boven het oorspronkelijke *spreekbuis*.

De inzender stelt dan ook voor om het woord uit te proberen in de artikelen van Zoogdier, zodat het snel ingeburgerd zal raken in het 'tot nu toe wat ontredderd vleermuis-liefhebbend Nederland'. België zal dan wel snel volgen. De redactie kan akkoord gaan met de term en de bijhorende argumentatie, maar kan helaas niet nogmaals een boekenbon uitreiken. We zullen het voorstel om *ultrafoon* te gebruiken dan ook overwegen op de volgende redactievergadering. Mochten er alsnog lezers zijn met nieuwe ideeën, blijf ze inzenden.

Johan Vandewalle

Dassen in Noord-Brabant

Sinds 1980 is het aantal dassen in de provincie Noord-Brabant toegenomen. Daarmee lijkt een einde te zijn gekomen aan de negatieve ontwikkeling van de laatste decennia. In 1980 was het aantal dassen afgenomen tot circa 200, verdeeld over ongeveer 60 belopen burchten.

In 1991 zijn weer circa 100 belopen burchten aangetroffen. Niet bekend is of in deze periode ook het aantal dieren is toegenomen. Het consu-

lentschap NBLF in Noord-Brabant heeft de ontwikkeling op een rij gezet in een evaluatie-rapport. In dit rapport wordt een gedetailleerd overzicht gegeven van de ontwikkeling van de das, knelpunten en beschermingsacties. Nieuwe burchten zijn in deze periode gesticht in het Dommeldal en de Deurnse Peelgebieden. Veel nieuwe burchten liggen geïsoleerd. Sommige zijn na enkele jaren weer verlaten.

Op 4 november 1992 zijn door minister May van Verkeer en Waterstaat enkele dassen uitgezet in het natuurgebied Herperduin bij Ravenstein. De actie was een samenwerking tussen Das en Boom, Rijkswaterstaat en het consumentenverband NBLF. Door dieren uit te zetten wordt geprobeerd de geïsoleerde populaties te versterken.

Piet van der Reest

Bron: H. Wijlaars, NBLF Noord-Brabant

Nertsen bij Rosmalen

Op 14 augustus 1992 ontsnapten ongeveer 1500 Amerikaanse nertsen uit een fokkerij bij Rosmalen (Noord-Brabant). Dit voorval haalde destijds de landelijke pers en televisie. De eerste weken werden tientallen dieren gevangen. Ook werden veel verkeersslachtoffers gemeld. Circa 60 dieren werden door jagers geschoten. Aangenomen wordt dat er aan het begin van de winter nog ongeveer 600 nertsen in de omgeving van Rosmalen rondliepen.

De overgebleven dieren houden zich op in de bossen, polders en heidevelden rond Rosmalen. De nertsen leiden hier een teruggetrokken leven in konijne- en vossenhollen. Inmiddels is de jacht gesloten. De dieren worden mo-

De nertsenfokkerij vormt een onophoudelijke bron van ontsnapte dieren. Foto Dick Klees

menteel alleen nog gevangen in vallen voor muskusratten. Dit heeft te maken met de voorkeur van de dieren voor waterrijke milieus en met hun voedselkeuze. Een deel van hun menu bestaat uit jonge muskusratten.

Aangezien alle tot dusver gebruikte vangstmethoden niet echt succesvol waren, dient in 1993 serieus rekening gehouden te worden met een uitzonderlijk grote populatie nertsen. Dit kan nadelige gevolgen hebben voor vissen, amfibieën en kleine zoogdieren in de omgeving, in het bijzonder voor onze inheemse tegenhanger: de bunzing. Al-

Platform zoogdieren

Op 4 april 1992 werd in Ede het Congres Verantwoord Faunabeleid gehouden. Aanleiding vormde de beleidsnota Jacht en Wildbeheer van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Naar aanleiding hiervan is een *Platform Verantwoord Faunabeleid* opgericht. Dit platform is een samenwerkingsverband van zes organisaties op het gebied van natuurbescherming. Het platform bedient zich van zes fundamentele uitgangspunten voor faunabeleid, waarbij de gemeenschappelijke verantwoordelijkheid centraal staat. De actie richt zich met name op beleid en wetgeving door de rijksoverheid. Sympathisanten worden ogeroepen steun te betuigen. Platform Verantwoord Faunabeleid, voorzitter mr. A.J. Cnoop Koopmans (020-6711378).

Piet van der Reest

leen een strenge winter kan uitkomst brengen.

Piet van der Reest

Bron: F. Panjer NBLF Noord-Brabant

Zwijnen op Meinweg beetje beschermd

De zwijnen op de Meinweg zullen bij de lezer van Zoogdier bekend zijn: tweemaal eerder is daarover bericht (zie Zoogdier 91/3 en 92/1).

De Raad van State heeft op 17 september 1992 de afschotvergunningen voor de wilde zwijnen op de Meinweg geschorst. De wildbeheerseenheid Roerstreek had begin dit jaar 40 afschotvergunningen aangevraagd. Ondanks twijfels over de wijze van tellen door de jagers gaf het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij op 21 augustus 1992 toch de ge-

vraagde vergunningen af. De Stichting Kritisch Faunabeheer vocht de vergunningen aan en ... met succes.

De Raad van State baseerde zich mede op een onderzoek gepubliceerd in het Natuurhistorisch Maandblad (jrg. 81 nr. 11), waaruit blijkt dat er in juni 1992 in de gehele Duits-Nederlandse Meinweg zo'n 110 dieren leefden. Deze dieren leven verspreid over een negental leefgebieden, die voor een groot deel op Duits grondgebied liggen. Hiervan huisden naar schatting zo'n 30 tot 40 stuks op het

Nederlandse deel. Teruggerekend naar het voorjaar komt men dan op 20 dieren. Dit is heel wat minder dan de voorjaarsstand van 50 stuks, die blijkt een RIN-onderzoek uit 1987 op het Nederlandse deel kunnen leven. De rechter oordeelde dat het besluit om de vergunningen af te geven onvoldoende zorgvuldig was voorbereid en dat er een ontoereikende motivering aan ten grondslag lag. De ambtenaren van het faunabeheer mogen dit in hun zak steken.

Reinier Akkermans